

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain, Energiavirastosta annetun lain ja Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta (HE 50/2014 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta, Energiavirastosta ja Finanssivalvonnasta annettujen lakien muuttamisesta. Esitys liittyy energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1227/2011 (jäljempänä REMIT -asetus) edellyttämiin lainsäädännön muutoksiin.

Finanssivalvonta pitää hallituksen esitystä pääosin kannatettava. Finanssivalvonta haluaa kuitenkin tuoda esille seuraavat asiat:

Seuraamusjärjestelmä

REMIT -asetuksessa säädettyjen velvollisuuksien laiminlyönti ehdotetaan hallituksen esityksessä sanktioitavaksi pelkästään hallinnollisilla seuraamuksilla. REMIT- asetuksen johdanto -osan kohdan 31 mukaan energian tukkumarkkinoilla tapahtuvista rikkomuksista määrättävien seuraamusten olisi vastattava jäsenvaltioiden rahoitusmarkkinoilla rikkomusten johdosta markkinoiden väärinkäyttödirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä käyttöön ottamia seuraamuksia. Finanssivalvonnan käsityksen mukaan yhdenmukaisuus rahoitusmarkkinoilla tapahtuvista rikkomuksista määrättävissä olevien seuraamusten kanssa edellyttäisi, että REMIT -asetukseen kohdistuvista rikkomuksista voitaisiin määrätä sekä hallinnollisia että rikosoikeudellisia seuraamuksia.

Finanssivalvonta katsoo, että seuraamusjärjestelmän yhdenmukaisuutta energian tukkumarkkinoilla ja rahoitusmarkkinoilla tehdyistä rikkomuksista puoltaa myös se, että energian tukkumarkkinoilla tehtyjen väärinkäytösten vaikutukset saattavat ulottua myös energiajohdannaisten markkinoihin tai päinvastoin riippuen siitä, millä markkinalla väärinkäytös on tehty. On

26.5.2014

FIVA 12/01.01.00/2014

Julkinen

Markkinavalvonta, Pia Ovaska

mahdollista, että energian tukkumarkkinalla tapahtunut manipulaatio voi vaikuttaa rahoitusmarkkinoilla kaupankäynnin kohteena olevan energiajohdannaisen hintaan.

Energian tukkumarkkinoilla tehty väärinkäytökset voivat olla vaikutuksiltaan erittäin merkittäviä ja laaja-alaisia. Teoilla saavutetut hyödyt voivat olla poikkeuksellisen suuria, eikä hallinnollisiin seuraamuksiin liity menettämisseuraamusta. Näistä syistä pelkkää hallinnollista seuraamusjärjestelmää ei Finanssivalvonnan mielestä voida pitää riittävän tehokkaana ja ennaltaehkäisevänä. Finanssivalvonta viittaa tältä osin myös energiaviraston valvonta- ja tutkintavaltuuksiin liittyviin seuraavassa kuvattuihin ongelmiin.

Valvonta- ja tutkintavaltuudet

REMIT -asetuksen 13 artiklassa säädetään valvonta- ja tutkintavaltuuksista, jotka toimivaltaisella viranomaisella on oltava käytössään joko suoraan, yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa tai saattamalla asia toimivaltaiten oikeusviranomaisten käsiteltäväksi. Tällaisia valtuuksia ovat mm. valtuus vaatia olemassa olevia tallenteita puheluista ja tietoliikenteestä ja varojen jäädyttämistä tai takavarikointia (artiklan 2 kohdan d ja f alakohdat). Kansallisen lainsäädännön mukaisesti edellä mainittujen valtuuksien on katsottu kuuluvan vain esitutkintaviranomaisille.

Mikäli REMIT -asetuksessa säädettyjen velvollisuuksien laiminlyönnistä säädetään pelkästään hallinnollisia seuraamuksia, ei esitutkintaviranomaisilla ole Finanssivalvonnan käsityksen mukaan mahdollisuutta käyttää epäiltyjen rikkomusten tutkinnan yhteydessä kyseisiä valtuuksia, koska kyse ei olisi epäilystä rikoksesta. Näin ollen Energiavirasto ei voisi esimerkiksi pyytää virka-apua poliisilta omissa tutkimuksissaan.

Finanssivalvonta katsoo, että lainsäädäntöä pitäisi tämän johdosta muuttaa niin, että kyseiset asetuksen edellyttämät valtuudet ovat tosiasiallisesti toimivaltaisena viranomaisena toimivan Energiaviraston käytettävissä joko suoraan, yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa tai saattamalla asia oikeusviranomaisten käsiteltäväksi.

Seuraamusmaksun määräämisestä

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 4 luvun 16 §:ssä säädetään seuraamusmaksun määräämisestä ja luvun 20 c §:ssä perusteista, joilla energiavirasto voi jättää esityksen seuraamusmaksun määräämiseksi tekemättä. Voimassa olevan lain sekä siihen esitettyjen muutosten mukaan elinkeinonharjoittajalle **voidaan määrätä** seuraamusmaksu lainkohdissa mainituista rikkomuksista. Finanssivalvonta kannattaa esitettyä "voidaan määrätä" muotoilua ja viittaa talousvaliokunnalle 29.4.2014 antamaansa lausuntoon hallituksen esityksestä laiksi luottolai-

26.5.2014

FIVA 12/01.01.00/2014

Julkinen

Markkina- ja rahavarojen valvonta, Pia Ovaska

tostoiminnasta ja eräksi siihen liittyvistä laeiksi (HE 39/2014 vp). Lausunnossaan Finanssivalvonta piti ongelmallisena sanamuotoa, joka velvoittaa Finanssivalvonnan määräämään seuraamusmaksun piiriin kuuluvista rikkomuksista seuraamusmaksun, vaikka rikkomusta voitaisiinkin pitää - vaikkakin poikkeuksellisesti - yksittäistapauksessa vähäisenä tai seuraamusmaksun määrääminen olisi muutoin ilmeisen kohtuutonta.

FINANSSIVALVONTA

Erja Rautanen
osastopäällikkö

Pia Ovaska
lakimies